

Systém veřejné zeleně města Benešov – základní požadovaný rozsah/obsah požadované dokumentace

Hlavním cílem je vytvoření územní studie sídelní zeleně (koncepce/generel) města Benešov – jako dokumentu pro základní informační, systematický a koncepční podklad optimálního výkonu správy městské zeleně, který bude sloužit jako podklad pro zpracování další územně plánovací, technickoprovozní nebo koncepční dokumentace. Generel městské zeleně má za cíl napomoci ke zkvalitnění systému městské zeleně a jejich jednotlivých ploch, zadržování vody v krajině, efektivní nakládání s vodními zdroji z hlediska sucha a k efektivnímu využití disponibilních zdrojů financí (výběr objektů zeleně pro pasportizaci a zpracování plánu péče, výběr ploch pro přednostní dendrologický průzkum a návrh pěstebních opatření, výběr ploch k obnově, úpravě, změně režimu péče apod.) a plánování jejího dalšího rozvoje (propojení, změna či úprava stávajících ploch zeleně, vymezení prostoru pro nové plochy zeleně, vzájemné propojení ploch a zvýšení jejich funkčního využití, propojení města s okolní krajinou apod.) Při zpracování generelu se musí vycházet z platného územního plánu.

Cíle:

- 1) Bude vytvořen celoměstský systém zeleně, který bude mít vzájemnou prostorovou vazbu, musí spoluvytvářet spojitost systému a vytvářet funkční systém ekologické stability. Plochy veřejné zeleně se svojí funkcí, rozlohou a přístupností se musí spolupodílet na funkčnosti celého systému.
- 2) Směřovat rozvoj města zpátky do jeho vnitřní části a vytvářet tak živé jádro se smíšenými funkcemi bydlení, služeb, vybavenosti a nabídnout tak prostory k shromažďování lidí. Zároveň ale i zaměřit pozornost k městské periférii a širokému okolí města a zajistit tak prostupnost územím do okolní krajiny a provázat zeď ve městě na krajinný systém celé oblasti.
- 3) K systému zeleně města bude přistupováno interdisciplinárně, tzn., že bude zohledněn nejen typický aspekt ekologický, ale je nutné významnou měrou vnést do problematiky i sociální hledisko a zohlednit i aspekt ekonomický.
- 4) Dojde k posílení stability jednotlivých ploch zeleně jako složek systému. V souvislosti s klimatickými změnami posledních let a v souladu ze Strategii přizpůsobení se změně klimatu ČR se plochy veřejné zeleně jako součást systému stanou stabilnějšími a odolnějšími. (Efektivní nakládání s vodou v rámci údržby zeleně, přizpůsobení zeleně změně klimatu.)
- 5) Rovněž je při plánování zeleně ve městě nutné zohlednit i navrhovaný systém dopravy (generel dopravy), tak aby vznikající dokumenty byly vytvořeny ve vzájemné symbióze a bylo dosaženo žádoucích synergických efektů, které budou mít přímý dopad i na další klíčové aktivity (plán rodinné politiky a plán zdraví) a povedou k dynamickému růstu kvality života ve městě, potažmo udržitelnému rozvoji.
- 6) Vyhodnocení dopadu faktické realizace systému veřejné zeleně na rozpočet města, a to nejen čistě realizační fáze, ale i finanční dopad údržby veřejné zeleně, a to nejen s ohledem na základní péči a údržbu, ale i pod vlivem klimatických změn, které s sebou nesou extrémní výkyvy počasí (letní sucha, přívalové deště, poryvy větru apod.)

7) Součástí Studie bude i doporučena etapizace projektu, včetně finanční náročnosti jednotlivých etap.

Dílčí cíle:

- vymezení základních ploch (objektů zeleně)
- funkční členění jednotlivých objektů městské zeleně
- kvalitativní hodnocení stavu jednotlivých základních ploch zeleně (objektů městské zeleně)
- efektivní návrh rozmístění zeleně ve městě s důrazem na použití druhů rostlin
- úspory vody na údržbu s důrazem na volbu druhů rostlin

Stručný popis řešení:

Cílem územní studie sídelní zeleně – generelu zeleně (dále jen generel zeleně) je nastavit kvalitativní aspekty zeleně podporující vznik živých, atraktivních a udržitelných veřejných prostranství, které budou podporovat generační sounáležitost v rodinách, vytvářet podmínky pro zdravé městské prostředí a zdravý životní styl a společně s generelem dopravy tak budou vytvářet jedinečný základ pro systém rozvoje společnosti města.

Dokument bude sloužit jako územně plánovací podklad pro účely územně plánovací činnosti a současně bude závazným podkladem pro koncepční plánování veřejné zeleně na území města Benešov. Dokument bude navazovat na již zpracované koncepční materiály jednotlivých subsystémů veřejné zeleně, jako je např. Sumarizace pasportu zeleně, generel volnočasového areálu Sladovka.

Při jeho tvorbě bude přihlíženo k Metodice přípravy veřejných strategií MMR <https://www.mmr.cz/cs/microsites/portal-strategicke-prace-v-ceske-republice/nastroje-a-metodicka-podpora/vystupy-projektu>.

I. Analytická část:

Analýza bude stavět na již existujících aktivitách v plánování a rozvoji města, bude s nimi pracovat tak, aby směřovala ke zlepšení kvality života ve městě, musí vycházet z místních podmínek a požadavků. Do analýzy vstoupí jak místní koncepční dokumenty, tak dojde k zohlednění nadřazených dokumentů státu (Strategický rámec ČR 2030, Strategie přizpůsobení se změně klimatu ČR apod.) a koncepčních dokumentů Středočeského kraje (event. i těch připravovaných).

Součástí analytické části budou i terénní průzkumy a rozbor, které doplní a zpřesní obsah odborných podkladů a napomohou identifikaci potřeby doplnění systému zeleně, popř. změn.

V analytické části bude přihlédnuto i ke struktuře obyvatelstva a budoucím demografickým změnám, k historickým souvislostem formování města, okolní krajině a realizaci souběžných KA (zdravotní a prarodinná politika obce, generel dopravy).

Analýza současného stavu bude tak v minimální míře obsahovat:

- Vymezení základních ploch (objektů zeleně)

- Přiřazení každé základní plochy (objektu zeleně) k funkčnímu typu zeleně = určení stávající převládající funkce každé plochy (např. park, zeleň obytných souborů, izolační zeleň, zeleň sportovních zařízení apod.)
 - Každá plocha bude identifikovatelná pomocí kombinace pořadového čísla a zkratky přiřazeného funkčního typu. Pod tímto kódem bude vedena jak v mapové, tak textové (tabulkové) části.
- Funkční členění jednotlivých objektů městské zeleně
 - Kvalitativní i kvantitativní hodnocení stavu jednotlivých základních ploch zeleně
 - Každá základní plocha bude hodnocena pomocí sady hodnotících indikátorů.
 - Hodnocení bude provedena formou rámcového hodnocení (tj. hodnocení převažujícího stavu daného indikátoru).
 - U indikátorů popisujících kvalitu bude zpravidla použita pěti-bodová hodnotící stupnice (1 - výborný, 5 - zcela nevyhovující), a pro každý hodnotící stupeň bude slovně nadefinován podrobně popis jeho stavu.
 - Hodnotící indikátory hodnocené u každé základní plochy (objektu zeleně):
 - Číslo plochy
 - Funkční typ zeleně
 - Majetkové vztahy (majetek města ano/ne)
 - Název plochy zeleně (doplňkový atribut, v případě potřeby upřesnění)
 - Přístupnost plochy zeleně/režim návštěvnosti (přístupné, vyhrazené, ...)
 - Prostorová, druhová, věková struktura vegetačních prvků
 - Převažující zdravotní a pěstební stav dřevinných vegetačních prvků
 - Kvalita vybavenosti plochy, mobiliář, prvky rekreace, cesty a povrchy
 - Celková stabilita plochy
 - Potřeba obnovy či pěstebního zásahu
 - Počet ks nových výsadeb stromů (potenciál pro náhradní výsadby) - odhad Výměra plochy
 - "Idea"-cílový stav plochy
 - Tabulková část (databáze). Databáze základních ploch (objektů zeleně) - bude obsahovat veškeré informace vymezené v předchozích bodech
 - Grafická část (mapa v měřítku cca 1: 5000) bude vymezovat jednotlivé objekty městské zeleně (hranice objektů zeleně) a znázorňovat jejich typ (kategorizace ploch) a jejich celkovou kvalitu vyjádřenou indikátorem celková stabilita plochy (kvalitativní klasifikace).
 - Textová část: prezentace výsledků, interpretace výsledků, závěry, doporučení apod. Zobecnění zjištěných skutečností a zhodnocení systému městské zeleně jako celku.
 - Zjištění potřeb vyplývajících ze stávajícího využití území
 - Poznání determinujících podmínek pro vegetaci

II. Návrhová část:

Návrhová část jasně vysvětlí koncepci systému zeleně města a zdůvodní návrhy jejího řešení na základě analytické části studie. Popíše, zhodnotí a navrhne využití stávajících ploch zeleně a navrhne využití ploch plánovaných. Stanoví se etapizace realizace, rekonstrukce a dalších úprav zeleně, včetně návrhu údržby a péče o zeleň a nároků na zajištění údržby zeleně. V návrhové části bude zohledněna:

- podpora vazby obytných prostorů na přírodní prostory;

- celkový systém zeleně bude napojen a provázán na krajinný systém, případně na prvky územního systému ekologické stability (ÚSES).
- podpora stability urbánní zeleně;
 - co největší možné zapojení domácích rostlinných druhů, které jsou svými nároky dobře přizpůsobeny na místní klimatické podmínky;
 - použití výsadeb snášející nebo tolerujících sucho – eliminace vegetačních prvků závislých na dodatečné závlaze,
 - použití dřevin, bylin i popínavých rostlin co nejvíce odpovídajících cílovému stanovišti a tím zamezení dodatečným nákladů na jejich údržbu, popřípadě náhradu.
- prostupnost území
 - v okrajových částech měst využít výhody blízké návaznosti na volnou krajinu a eliminovat závislost na automobilové dopravě.
 - je potřeba zachovat a podpořit logické vazby na systém „soft transportu“ (měkké nebo také pomalé dopravy), tedy chůze a cyklistické dopravy.
- systém hospodaření s vodou;
 - zásak dešťových vod podle místních podmínek do ploch zeleně a využívání propustných materiálů pro zpevněné plochy
 - zřizování rezervoárů na dešťovou vodu využitelnou pro zavlažování vegetačních ploch;
- pobytové kvality ploch zeleně;
 - s rostoucím významem volného času je nárok na využití exteriéru nejen jako místa odpočinku v zeleni, ale také pro venkovní sportovní činnosti dětí, mládeže, lidí v produktivním věku a seniorů,
 - veřejné prostory budou atraktivní, a budou využívány k pobytovým aktivitám.
 - prostor nabídne vyvážený poměr ploch k nerušenému odpočinku, k sezení i ležení na slunci i ve stínu a naopak plochy pro aktivní pohyb, společenské i kulturní aktivity
 - vegetačních plochy budou přístupné i osobám s omezením (kočárky, malé děti, senioři apod.). Pro nabídku volnočasových aktivit a míru zastoupení vegetačních ploch je určující velikost obytné zástavby.
 - výsledné zastoupení vždy musí vycházet z aktuální situace daného místa a hierarchicky navazovat na dostupnost dalších ploch v docházkové vzdálenosti.
 - z hlediska volnočasových aktivit by měla být zastoupena alespoň nabídka aktivit pro děti předškolního věku a seniory.
- funkční provázanost ploch zeleně;
 - spolu s urbanistickým konceptem umožnit šetrné nakládání s územím a plnohodnotné trávení volného času v místě bydliště,
 - omezí nutnost dojíždění za volnočasovými aktivitami do jiného místa
- atraktivita zahradně-krajinářských úprav
 - Svým kompozičním uspořádáním budou doplňovat architekturu domů, rámovat výhledy nebo naopak zakrývat negativně působící pohledy.
 - Jako estetický a estetizující prvek budou působit prvky zeleně svou barevností a proměnlivostí v čase a v prostoru a budou zpestřovat tak relativní neměnnost staveb.

- Spolu s vodními prvky a terénní konfigurací budou podporovat jedinečnost prostoru, budou zvyšovat hodnotu, přitažlivost a estetiku území
- efektivita realizace a následné údržby ploch zeleně;
 - důležitá je odpovídající ekonomická náročnost zvolených vegetačních prvků, tak aby nebyly nadměrně cenově nákladné a odpovídaly zvolené funkci a provozu, umožňující jejich dlouhodobou existenci v lokalitě.

Návrhová část vyjma návrhu rozvoje systému zeleně města bude obsahovat i:

- formulování a návrh koncepčních a systémových principů udržení či zvýšení požadované kvality, stabilizace či rozvoje objektů městské zeleně města.
 - návrh principů rozvoje systému městské zeleně jako celku a péče o ni.
 - návrh témat pro zpracování do územně plánovací dokumentace
 - návrh témat pro řešení obecně závaznou vyhláškou obce
 - vymezení ploch vhodných pro obnovu a revitalizaci zeleně
 - Návrhová část bude tvořena z textové a grafické části
 - Grafická část (mapa) bude znázorňovat jednotlivé objekty navržené ke změně, objekty určené ke stabilizaci a objekty zeleně nově navržené. Dále budou principiálně vymezeny jednotlivé rozvojové uzly a rozvojové osy systému městské zeleně („idea - cílový stav“).
 - Textová část bude obsahovat:
 - Posouzení potenciálu rozvoje systému městské zeleně města.
 - Definování ideového „cílového stavu“ jednotlivých objektů zeleně
 - Návrh optimálního systému správy a údržby zeleně s uvedením hrubých předpokládaných ročních nákladů (Vytvoření podkladu pro správce zeleně pro zajištění řádné a efektivní péče)
- Zvýšená pozornost, detailnost a důraz při definování „cílového stavu“ či potřebných opatření bude věnována (mimo jiné) plochám zeleně specifikovaným níže tohoto zadání. Případné další lokality budou upřesněny zadavatelem v průběhu zpracování generelu zeleně.
- Vyhodnocení převažující potřeby obnovy či pěstebních zásahů pro jednotlivé objekty zeleně.
 - Návrh změn na funkční využití vybraných objektů městské zeleně (návrh principů změn objektů zeleně navržených ke změně).
 - Návrh a doporučení systémových principů stabilizace či zvýšení kvality vybraných objektů městské zeleně i systému zeleně jako celku.
 - Modelové doporučení cílové/vhodné druhové skladby dřevin pro vybrané funkční typy (objekty) městské zeleně (např. sortiment dřevin vhodných do stromořadí, alejí apod.).
 - Výběr ploch pro primární stabilizaci, úpravu či změnu, výběr nových ploch zeleně (=priority rozvoje).
 - Posouzení a návrh možností propojení intravilánu města s okolní krajinou (návažnost města na krajinu, přechod do krajiny, příměstských lesů, apod.).
 - V „přírodních“ lokalitách nebude návrhem potlačen či upozaděn přírodní charakter těchto lokalit a související ekologické funkce.
 - V návrhu rozvoje budou zohledněny informace z Územního plánu města, Regulačních plánů a registrovaných Územních studií. Dále bude zohledněn souběžně zpracovávaný Generel volnočasového areálu Sladovka

Formální a technické náležitosti:

- Generel zeleně bude zpracován pro město Benešov u Prahy, v rámci tohoto území budou hodnoceny objekty městské zeleně (intravilán), v rámci území vyznačeném na výkresu v příloze a významné objekty krajinné zeleně (extravilán) důležité pro propojení města s okolní krajinou a pro příměstskou rekreaci.
- Generel zeleně bude zpracován nad podkladem katastrální mapy.
- Generel zeleně bude předán objednateli ve dvou vyhotoveních (pare), z nichž každé bude obsahovat tištěnou podobu (textová i grafická část) a elektronickou podobu (CD nosič s textovou i grafickou částí v elektronickém formátu umožňujících jejich další využití v geografickém informačním systému města MISYS).

Plochy zeleně se zvláštním zřetelem

Seznam ploch zeleně, kterým bude v rámci definování „cílového stavu“ či potřebných opatření věnována zvýšená pozornost a detailnost (použity místní názvy, bližší lokalizace jednotlivých ploch bude v případě potřeby upřesněna zadavatelem):

- park u gymnázia
- vnitroblok Tyršova/Jiráskova
- parčík za poliklinikou
- Čechova ulice
- sídliště Na Bezděkově
- Případné další lokality budou upřesněny zadavatelem v průběhu zpracování generelu zeleně, nejspíše však na veřejném projednání konceptu generelu zeleně.

Výstup

Výstupem zpracování generelu bude i textová, mapová a tabulková část:

- analýza současného stavu – mapy 1:500 (1:1000) + textová část
- koncept návrhu rozvoje – mapa 1:5000
- geografická data (mapové podklady) by měly proběhnout ve formátu cad či shp
- tabulky hodnocení jednotlivých ploch
- inspirační „tabule“ řešení vybraných ploch
- tabulka ploch s návrhem údržby, včetně mapy s rozdělením ploch (1:1000)

Dalším výstupem bude propagace projektu zpracovaného generelu veřejné zeleně, a to formou informativního grafického posteru a formou informativní PC prezentace.

- pozemky města
- pozemky MSZ
- pozemky TS
- pozemky KIC
- pozemky MTZ